

OTSUS

26.04.2024 nr 7-3/2024-022

OÜ-le Tarbegaas maagaasi jaotamise võrguteenuse hinna kooskõlastamise kohta

1. Seadusandlikud alused, haldusmenetluse alustamine, käik ja asjaolud

1.1. Seadusandlikud alused ja rakendatav metoodika

Maagaasiseaduse (edaspidi MGS) § 23 lg 4 sätestab, et võrguettevõtja peab võrguteenuste hinnad ja nende kehtestamise alused esitama Konkurentsiametile kooskõlastamiseks ja Konkurentsiameti nõudel põhjendama hindade moodustumist.

MGS § 37 lg 3 p 4 kohaselt on Konkurentsiameti ülesandeks kooskõlastada MGS § 23 lg 4 nimetatud võrguteenuste hinnad. MGS § 23 lg 2 kohaselt peavad võrguteenuste hinnad olema põhjendatud, lähtudes võrgu toimimiseks ja arendamiseks, töö- ja varustuskindluseks, võrgu kaudu jaotatava gaasi mõõtmise ja mõõtmisandmete edastamiseks ja arvestamiseks vajalikest kulutustest ning põhjendatud tulukusest nii, et oleks tagatud tarbija häireteta varustamine gaasiga.

MGS § 23 lg 3 kohaselt tuleb võrguteenuste hinnad kujundada selliselt, et oleks tagatud:

- 1) vajalike tegevuskulude katmine;
- 2) investeringud varustuskindluse tagamise ning tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks;
- 3) keskkonnanõuete täitmine;
- 4) kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine;
- 5) põhjendatud tulukus ettevõtja investeeritud kapitalilt;
- 6) võrguteenuse hind peab katma võrguteenuse osutamisel kasutatud gaasi ostmise põhjendatud kulud.

MGS § 1 lg 2 kohaselt peavad maagaasi ülekande, jaotamise ja müügiga seonduvad tegevused olema koordineeritud ning vastama objektiivsuse, võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetele, et tagada kindel, usaldusväärne, efektiivne, põhjendatud hinnaga ning keskkonnanõuetele ja tarbijate vajadustele vastav gaasivarustus.

MGS § 23 lg 4¹ alusel töötas Konkurentsiamet välja võrguteenuste hindade arvutamise ühtse metoodika, milles on lähtutud MGS §-des 23 ja 23² sätestatud nõuetest. Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 5 lg 1 alusel on Konkurentsiametil õigus määrata kaalutlusõiguse alusel menetlustoimingu vorm. Eeltoodust lähtudes on Konkurentsiamet välja töötanud ja avalikustanud oma veebilehel (<http://www.konkurentsiamet.ee>):

- 1) juhendi nimetusega „Hinnataotluse tabelite täitmise juhend maagaasi võrguettevõtjale“, mis kirjeldab Konkurentsiameti poolt võrguettevõtjalt nõutavate andmete ja selgituste

vajadust ning nende esitusviisi, et Konkurentsiametil oleks võimalik kooskõlastada võrguteenuse hindu MGS-is sätestatud juhtudel ja korras;

- 2) võrguteenuste hindade taotlemise vormi (edaspidi Küsimustik) *MS Exceli* tabelite kujul: „Tabelid maagaasi võrguteenuse hinna kooskõlastamiseks või järelevalvemenetluse läbiviimiseks“. Küsimustik on välja töötatud lähtuvalt konkurentsiseadusest (edaspidi KonkS) ja MGS § 23 lg 4 ning peab täidetult sisaldama andmeid, mille alusel on Konkurentsiametil võimalik läbi viia menetlust, et kontrollida (MGS § 23 lg 3) taotletavate võrguteenuste hindade kulupõhisust;
- 3) „Gaasi võrguteenuse hinna arvutamise ühtne metoodika jaotusvõrguettevõtjatele“ (edaspidi Metoodika), mis on Küsimustiku täitmisel abistavaks vahendiks.

Seega juhendub Konkurentsiamet võrguteenuste hindade kooskõlastamisel MGS § 23 lg 2 kuni 4², § 23² ning Konkurentsiameti välja töötatud Metoodikast.

Metoodikat rakendatakse sarnaselt ja ühetaoliselt kõigi Konkurentsiameti regulatsiooni alla kuuluvate ettevõtjate tegevuse analüüsimisel ning hindade kooskõlastamisel järgides võrdse kohtlemise ning proportsionaalsuse põhimõtet. Õiguslikus mõttes on tegemist Konkurentsiameti kaalutusõiguse ennetava piiritlemisega (regulatsioonimetoodika täpsustamine enne hinnaregulatsiooni rakendumist) ja hinnaregulatsiooni subjektide teavitamisega, mis loob võimaluse tagasisideks ja aitab vältida kõikvõimalikke arusaamatusi juba enne konkreetse hinnaregulatsiooni menetluse algust. Metoodika ei ole õigusakt, vaid Konkurentsiameti kui sõltumatu regulaatori kaalutusõiguse kasutamist tutvustav dokument, millel on halduseväliselt informatiivne, mitte normatiivne tähendus. Halduseeskirja normid omandavad faktilise välismõju nende kohaldamise tulemusena.

MGS § 23 lg 5 kohaselt teeb Konkurentsiamet MGS § 23 lg 4 nimetatud võrguteenuste hindade kooskõlastamise otsuse 30 päeva jooksul alates nõuetekohase taotluse esitamisest. Töömahuka kooskõlastamistaotluse menetlemisel võib Konkurentsiamet pikendada seda tähtaega 60 päevani, teatades tähtaja pikendamisest taotluse esitajale enne esialgse tähtaja möödumist. MGS § 23 lg 5 nimetatud taotluse menetlemise tähtaeg peatub, kui Konkurentsiametile ei ole esitatud tema nõutud teavet, mis on vajalik taotluse kooskõlastamiseks.

1.2. Menetlusosaline

OÜ Tarbegaas, registrikood 10988244, postiaadress: Harju maakond, Tallinn, Kristiine linnaosa, Mustamäe tee 55, 10621; e-post: gaas@tarbegaas.ee.

Äriregistri andmetel on OÜ Tarbegaas osakapital 56 000 €. Ettevõttega seotud tegelikud kasusaajad on eraisikud. Osahingut võib kõikide tehingute tegemisel esindada juhatuse liige.

Ettevõtja põhitegevusala on gaasi müük magistraalvõrkude kaudu ning lisategevusala maagaasi ülekanne ja jaotus maagaasivõrgu kaudu. Majandusaasta algus 01.01 ja lõpp 31.12.

Taotluse menetlemise ajal kehtib OÜ Tarbegaas võrgupiirkonnas Konkurentsiameti 02.10.2023 otsusega nr 7-3/2023-145 (edaspidi Otsus 2023) kooskõlastatud maagaasi jaotamise võrguteenuse hind 0,27040 €/m³.

1.3. Menetluse käik ja asjaolud

22.04.2024 registreeriti Konkurentsiametis OÜ Tarbegaas taotlus maagaasi jaotamise võrguteenuse hinna (edaspidi võrguteenuse hind) **0,41087 €/m³** kooskõlastamiseks (edaspidi Hinnataotlus). Nimetatud Hinnataotluse hindab Konkurentsiamet nõuetekohaseks, sest see esitati eelkontrolli läbinud taotluse ja selle käigus ametile esitatud dokumentide ja selgituste

põhjal.

24.04.2024 saatis Konkurentsiamet OÜ-le Tarbegaas e-kirja, milles sooviti Hinnataotluse lehel Tabel A. Üldandmed ridadel 2 ja 3 esitatud andmete parandamist, andmeid gaasitorustike pikkuste ja tarbijate arvu kohta võrguteenuse osutamise müügipiirkondade kaupa ning selgitusi põhivarade kohta.

26.04.2024 esitas ettevõtja müügitulude parandatud andmed, gaasitorustiku pikkused ja tarbijate arvud müügipiirkondade kaupa ning selgitused põhivarade kohta.

OÜ Tarbegaas Hinnataotluses toodud gaasi võrguteenuse hinna kujunemise komponendid on kajastatud alljärgnevas tabelis (vt

Tabel 1).

Tabel 1 Maagaasi võrguteenuse hinna kujunemise komponendid vastavalt Hinnataotlusele¹

Rida	Näitaja	Ühik	Otsus 2023	Taotlus	Muutus
A	B	C	1	2	3
1	Võrguteenuse ostukogus kuni 16 bar (Gaasivõrk AS)	tuh m ³	640	420	-34,4%
2	Võrguteenuse ostukogus üle 16 bar (Elering AS)	tuh m ³	301	150	-50,2%
3	Võrguteenuse ostuhind kuni 16 bar (Gaasivõrk AS)	€/m ³	0,13098	0,12946	-1,2%
4	Võrguteenuse ostuhind üle 16 bar (Elering AS)	€/m ³	0,08157	0,08063	-1,2%
5	Võrguteenuse müügi kogus	tuh m ³	941	570	-39,4%
6	Muutuvkulud	tuh €	108,380	66,468	-38,7%
7	Tegevuskulud	tuh €	65,745	74,865	13,9%
7.1	sh kontrollitavad	tuh €	65,745	74,185	12,8%
7.2	sh mittekontrollitavad (riigilõivud, ehitusload, notaritasud)	tuh €	0,000	0,680	
8	Põhivara kulum	tuh €	42,134	42,670	1,3%
9	Põhjendatud tulukus	tuh €	37,769	49,724	31,7%
10	Lubatud müügitulu	tuh €	254,028	233,726	-8,0%
11	Järelevalvetasu 0,20% lubatud müügitulust	tuh €	0,425	0,467	10,0%
12	Lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga	tuh €	254,453	234,194	-8,0%
13	Võrguteenuse hind	€/m³	0,27040	0,41087	51,9%

1.4. OÜ Tarbegaas üldandmed

OÜ Tarbegaas gaasi võrguteenuse osutamisega seotud üldandmetest annab ülevaate alljärgnev tabel (vt Tabel 2).

¹ Konkurentsiametile on teada andmed suurema täpsusega, kui käesolevas otsuses esitatud (kajastatud MS Exceli tabelites). Arvutuste tegemisel, millest Konkurentsiamet lähtub, on siin ja edaspidi kasutatud MS Exceli tabeleid ja funktsioone vahetulemusi ümardamata.

Tabel 2 Ülevaade üldandmetest vastavalt Hinnataotlusele

Rida	Näitaja	Ühik	2021	2022	2023	Regul. periood
A	B	C	1	2	3	4
1	Võrguteenuse ostukogus	tuh m ³	2119	1064	497	570
2	Võrguteenuse müügikogus	tuh m ³	2119	1090	516	570
2.1	<i>Ostu- ja müügikoguse vahe</i>	<i>tuh m³</i>	<i>0</i>	<i>-26</i>	<i>-19</i>	<i>0</i>
3	Gaasitorustiku pikkus	km	28	28	28	28
4	Klientide arv	tk	85	79	79	82
4.1	sh vabatarbijad	tk	29	23	25	25
4.2	kodutarbijad	tk	56	56	54	57
5	Võrguteenusega seotud töötajate arv	inimene	1	1	1	1

Tabelis 2 toodud andmetest selgub, et aastatel 2022 ja 2023 oli võrguteenuse müügikogus väiksem võrguteenuse ostukogust vastavalt 26 tuh m³ ja 19 tuh m³ võrra (vt rida 2.1 veerg 2 ja 3). Ettevõtja selgituste kohaselt oli selle põhjuseks alljärgnevad asjaolud:

1. Maagaasi füüsikalised omadused (rõhk ja temperatuur), need näitajad võivad olla sisseostu- ning müügikoguste mõõtmisel erinevad.
2. Taristu pikkus, vt eelnev punkt.
3. Müügikoguste vähenemine, mille tulemusel arveldusperioodil müüakse varasemal perioodil torustikku ostetud gaasi koguseid. See sõltub taristu pikkusest.

Äriregistri andmetel on OÜ Tarbegaas põhitegevusala gaasi müük magistraalvõrkude kaudu ning lisategevusala maagaasi ülekanne ja jaotus maagaasivõrgu kaudu. Ettevõtja müüb võrguteenust 28 km pikkuse võrgu kaudu Tallinna (Veerenni) ning Sindi-Paikuse-Pärnu müügipiirkonnas. Nimetatud müügipiirkonna maagaasi jaotuse ehk võrguteenuse osutamise müügitulu moodustas 2022.a² majandusaasta aruande järgi ligikaudu 14% konsolideerimata müügitulust. Võrguteenuse osutamisega on seotud üks töötaja.

Ettevõtja 2023.aasta gaasitorustiku pikkused, tarbijate arvud ja võrguteenuse müügikogused müügipiirkondade kaupa on toodud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 2a).

Tabel 2a. Gaasitorustiku pikkused, tarbijate arvud ja võrguteenuse müügikogused 2023. aastal

Rea nr	Müügipiirkond	Gaasitorutikud		Tarbijad		Km/tarbijad (rida 1/rida 3)	Müügikogus	
		km	osakaal, %	arv	osakaal, %		tuh m ³	osakaal, %
A	B	1	2	3	4	5	6	7
1	Kokku	28	100	79 ³	100	0,354	516	100
1.1	sh Veerenni (Tallinn)	3	11	29	37	0,103	411	80
1.2	Sindi-Paikuse-Pärnu	25	89	50	63	0,500	105	20

Tabelist 2a selgub, et 2023.aastal oli gaasitorustiku pikkus ühe tarbija kohta keskmiselt 0,354 km ehk 354 meetrit, sealjuures Veerenni müügipiirkonnas 0,103 km ehk 103 meetrit ja Sindi-Paikuse-Pärnu müügipiirkonnas 0,500 km ehk 500 meetrit (vt veerg 5). Samas oli võrguteenuse müügikogus Veerenni müügipiirkonnas 411 tuh m³, mis moodustab 2023.aasta müügikogusest 80% (vt rida 1.1 veerud 6 ja 7) ja Sindi-Paikuse-Pärnu müügipiirkonnas 105 tuh m³, mis moodustab 2023.aasta müügikogusest vaid 20% (vt rida 1.2 veerud 6 ja 7).

² Seisuga 01.04.2024 ei ole 2023.a majandusaasta aruannet äriregistrile esitatud.

³ Sh AS-id Qualitex ja Reideni plaat.

Alljärgnevalt annab Konkurentsiamet hinnangu Hinnataotluses esitatud müügikoguse ja kulude põhjendatuse kohta komponentide lõikes. Kuna kooskõlastamiseks esitatud võrguteenuse hind rakendub mitte hiljem kui 01.07.2024, käsitleb Konkurentsiamet regulatsiooniperioodina 2024.aastaks prognoositud näitajaid.

2. Võrguteenuse müügikogus

Võrguteenuse müügikogusele hinnangu andmine on oluline, kuna see on aluseks võrguteenuse hinna arvutamisel. Mida väiksem on müügikogus, seda kõrgemaks kujuneb võrguteenuse hind.

MGS § 23² lg 1 sätestab, et võrguteenuse hinna arvutamisel võetakse aluseks viimase kolme kalendriaasta aritmeetiline keskmine müügikogus. Vajaduse korral teostatakse müügikoguse leidmiseks täiendav analüüs.

Metoodika p 4.3 selgitab, et vajadus müügikoguse täiendava analüüsi järele tekib siis, kui:

- 1) võrguettevõtja on tegutsenud alla kolme majandusaasta,
- 2) tarbijate arvus, struktuuris ja müügikoguses on toimunud kolme majandusaasta jooksul muutused, mis oluliselt mõjutavad müügikoguseid (näiteks tarbijad on loobunud gaasi tarbimisest või on lisandunud uued tarbijad, tööstustoodangu suurendamine, tööstusettevõtte taaskäivitamine, jms).

OÜ Tarbegaas taotlus müügikoguse (570 tuh m³ aastas) osas

Hinnataotluses on ettevõtja prognoosinud regulatsiooniperioodi võrguteenuse müügikoguseks 570 tuh m³. Müügikogustest ja klientidest annab ülevaate alljärgnev tabel (vt

Tabel 3).

Tabel 3 Müügikogused ja klientide arv vastavalt Hinnataotlusele

Rida	Näitaja	Ühik	2021	2022	2023	Regul. periood	2022-2023 keskmine
A	B	C	1	2	3	4	5
1	Võrguteenuse müügikogus kokku	tuh m ³	2119	1090	516	570	803
1.1	sh vabatarbijad	tuh m ³	2012	1001	439	480	720
1.2	kodutarbijad	tuh m ³	107	89	76	90	83
2	Müügikoguse muutus eelmise perioodiga	%	x	-48,5	-52,7	10,5	-29,0
2.1	sh vabatarbijad	%	x	-50,2	-56,1	9,3	-33,3
2.2	kodutarbijad	%	x	-16,8	-14,6	18,4	9,1
3	Gaasitorustiku pikkus	km	28	28	28	28	28
4	Klientide arv	tk	85	79	79	82	79
4.1	sh vabatarbijad	tk	29	23	25	25	24
4.2	kodutarbijad	tk	56	56	54	57	55
5	Keskmine tarbimine kliendi kohta	tuh m ³	24,93	13,80	6,53	6,95	10,16
5.1	Muutus eelmise perioodiga	%	x	-44,6	-52,7	6,4	-31,6
6	Keskmine eritarbimine gaasitorustiku pikkuse kohta	tuh m ³ /km	75,68	38,93	18,43	20,36	28,68
6.1	Muutus eelmise perioodiga	%	x	-48,5	-52,7	10,5	-29,0

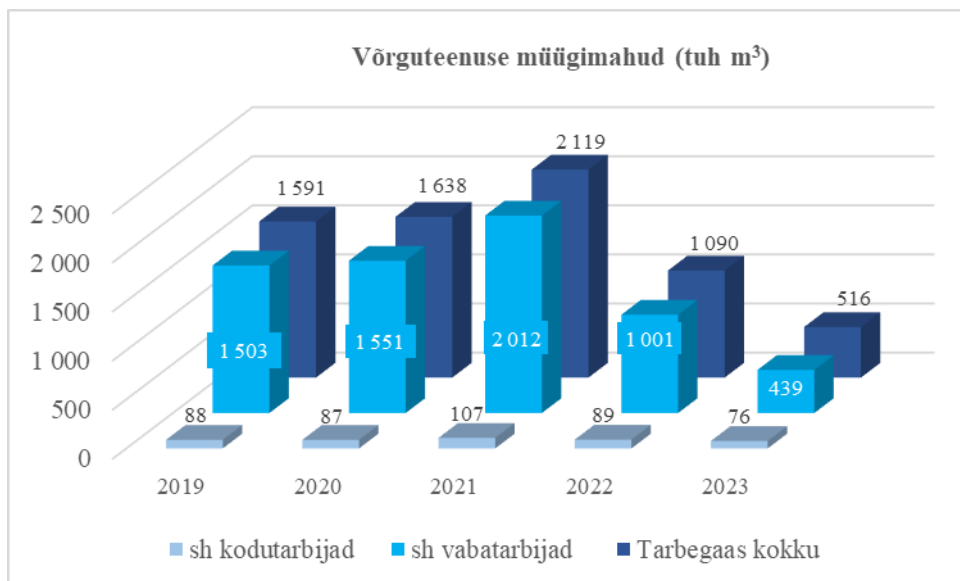
Ettevõtja on selgitanud, et regulatsiooniperioodi maagaasi tarbimise vähenemist alljärgnevalt:

- a) Vabatarbija AS Qualitex (Sindis) peatas 2022.a kevadel ajutiselt maagaasi kasutamise seoses kõrgete maagaasi hindadega, mis mõjus negatiivselt ettevõtte toodete konkurentsivõimele. Maagaasi ollakse taas valmis kasutusele võtma, kui selle hinnad on alanenud nii, et tootmiskuludega on võimalik konkurents püsida.⁴ Praeguse seisuga AS Qualitex maagaasi oma tootmisprotsessis ei kasuta ning selle kasutamise vajadus ainult ruumide kütmise otstarbel selgub mais-juunis 2024.
- b) Vabatarbija AS Reideni plaat (Paikusel) lõpetas maagaasi tarbimise 2022.a kevadel, kogu maagaasi seadmestik jäeti töövalmis ja ootele. AS Reideni plaat kasutab praegu vedelgaasi (LPG) ja on nõus kaaluma maagaasi kasutusele võtmist juhul, kui maagaasi kogukulu (gaasi ost + võrguteenuse ost) jääb madalamaks LPG hinnast. OÜ-le Tarbegaas teadaolevalt oli LPG hind märtsis 2024.a 40 €/MWh, kuid OÜ Tarbegaas gaasi müügihind märtsis oli ca 57 €/MWh.
- c) Tori Vallavalitsuse nelja tarbimiskoha (vabatarbijad) võrguteenuse lepingud on lõpetatud 01.11.2022 seoses nende hoonete liitumisega Sindi kaugküttevõrguga⁵.

Konkurentsiameti seisukoht müügi koguse osas

OÜ-lt Tarbegaas saadud selgituste kohaselt on kõik tarbijad varustatud kauglugemise funktsiooniga arvestiga (enamikel tarbijatel on Pietro Fiorentini tüüp: G2,5, G4, G6, HM16, HM25 ja vähestel tarbijatel Elster tüüp: G65, G100, G250), mille näitude alusel kujuneb tarbijatele ka müügi kogus.⁶

Perioodi 2019-2023 võrguteenuse müügi koguseid illustreerib alljärgnev joonis (vt joonis 1).

Joonis 1. Võrguteenuse müügi mahud aastastel 2019-2023

Joonisel 1 ja Tabelis 3 (vt rida 1 veerud 1-3) ja toodud andmetest selgub, et perioodil 2021-

⁴ AS Qualitex 2022.a majandusaasta aruandest (lk 3) selgub, et 2022.a soetati 9500 euro eest seadmed kütteõlile üleminekuks ning majandustegevuse tulemuseks oli kahjum 168 048 eurot, mis on muuhulgas põhjustatud järsust tootmissisendite hindade tõusust (maagaas ja elekter).

⁵ Seda asjaolu on kinnitanud ka SW Energia OÜ, et tarbijad on liitunud Sindi võrgupiirkonna kaugküttevõrguga.

⁶ MGS § 24 lg 1³ alusel peab võrguettevõtja tagama, et kõik mõõtepunktid, mille kaudu tarbitakse võrguettevõtja võrgust gaasi koguses vähemalt 750 kuupmeetrit aastas, on varustatud mõõtesüsteemiga, mis gaasi koguse mõõtmisel arvestab gaasi temperatuuri mõõtesüsteemis ning võimaldab mõõteandmete kauglugemise funktsiooni. Gaasituru toimimise võrgueeskirja⁶ § 24 kohaselt oli mõõtesüsteemi kauglugemisele ülemineku tähtaeg 1. jaanuar 2021.

2023 vähenes võrguteenuse müügikogus 2119 tuh m³-lt 516 tuh m³-le ehk neli korda ja seda peamiselt vabatarbijatele müüdava koguse vähenemise tõttu 2012 tuh m³-lt 439 tuh m³-le ehk 4,6 korda (vt rida 1.1 veerud 1-3) ning kodutarbijatele müüdava koguse vähenemise tõttu 107 tuh m³-lt 76 tuh m³-le ehk 1,4 korda (vt rida 1.2 veerud 1-3).

Tabelist 3 selgub, et regulatsiooniperioodiks on ettevõtja prognoosinud võrguteenuse müügikoguse vähenemist 2022-2023.a⁷ keskmisega võrreldes 233 tuh m³ võrra (570-803 = - 233 tuh m³), sealhulgas väheneb vabatarbijate müügikogus 240 tuh m³ võrra (480-720 = - 240 tuh m³) ja kodutarbijate müügikogus suureneb 7 (seitsme) tuh m³ võrra (90-83 = 7 tuh m³) seoses prognoositud kolme kodutarbija liitumisega. Võrguteenuse keskmine eritarbimine gaasitorustiku pikkuse kohta on 75,68 tuh m³/km-lt (2021.a) vähenenud 2023.a-ks tasemele 18,43 tuh m³/km (vt rida 6 veerg 1 ja 3) ehk ligikaudu neli korda. Vastav näitaja regulatsiooniperioodil on 20,36 tuh m³/km (vt rida 6 veerg 4).

AS-ilt Qualitex saadud teabe⁸ kohaselt on kõrge hinna tõttu viimistlustööstuses maagaasi kasutamine peatatud (viimistlusteenus ostetakse sisse) ja hoonete kütmiseks kasutatakse põlevkiviõli, mille primaarenergia hind on olnud madalam maagaasi primaarenergia hinnast. Isegi siis, kui maagaasi hind peaks alanema, ei saa tootmisettevõtte riskida koheselt maagaasile üleminekuga põhjusel, et maagaasi hind on äärmiselt volatiilne võrreldes põlevkiviõli hinnaga. Seetõttu annab põlevkiviõli hinnastabiilsus eelise ka selle kasutamiseks. Kütteperioodil (seitse kuud) võib vaid hoonete kütmiseks vajalik maagaasi kogus olla hinnanguliselt 84-105 tuh m³ (so 12-15 tuh m³ kuus). Enne käesoleva aasta IV kvartalilt maagaasi ei kasutata, edasine kasutus sõltub maagaasi hinnast (sh aktsiis ja võrguteenus).

AS-ilt Reideni plaat saadud teabe⁹ kohaselt tootmistegevuses maagaasi ei kasutata, see on asendatud LPG gaasiga, mille ostuhind on seni olnud odavam maagaasi ostuhinnast (sh aktsiis ja võrguteenus). Maagaasi edasine kasutamine sõltub selle ostuhinnast (koheselt ei ole võimalik gaasile üle minna, sest seadmete ümberseadistamiseks on aega vaja).

Regulatsiooniperioodiks prognoositud müügikoguse põhjendatuse kontrollimisel selgus, et võrguteenuse müügikoguse vähenemine on tingitud ettevõtjast mittesõltuvatest põhjustest, mistõttu ei olnud võimalik müügikogust prognoosida viimase kolme aasta näitajate alusel (tuleneb MGS-st § 23² lg 1). Võrreldes 2021.a kevadega suurenes 2022.a maagaasi hind keskmiselt kuus korda.¹⁰ Sellest tulenevalt lõpetasid kuus vabatarbijat maagaasi tarbimise¹¹, neist kaks (AS-id Qualitex ja Reideni plaat) ajutiselt, kuni maagaasi hindade normaliseerumiseni. AS-ide Qualitex ja Reideni plaat keskmine maagaasi tarbimine aastas kokku oli 1000 tuh m³ ja Tori Vallavalitsuse nelja tarbija müügikogused olid aastatel 2020-2021 vastavalt 47,033 tuh m³ ja 54,255 tuh m³. Nende näitajate põhjal prognoositi eelmiseks regulatsiooniperioodiks (2023.a) müügikoguseks 941 tuh m³ [1991- 1000- (47,033+54,255)/2 ~ 941 tuh m³], kuid tegelikuks müügikoguseks kujunes 516 tuh m³, mis on prognoositust 1,8 korda väiksem.

Tulenevalt eeltoodust ja asjaolust, et alates 2022.a ei ole maagaasi hinnad saavutanud 2021.a kevadel olnud taset (17 €/MWh), mistõttu on ka tarbijad rakendanud gaasi tarbimisel kokkuhoiu meetmeid ning osad tarbijad on üldse loobunud maagaasi

⁷ Nimetatud aastate keskmine on aluseks seetõttu, et 2021.a müügikogus oli ligikaudu kolm korda kõrgem võrreldes viimase kahe aasta keskmise kogusega.

⁸ Teave saadud ettevõtte juhilt 08.04.2024 telefoni teel.

⁹ Teave saadud ettevõtte juhilt 08.04.2024 telefoni teel.

¹⁰ Ilma aktsiisita ja võrguteenuse hinnata oli 2021.a kevadel maagaasi hind 17 €/MWh, 2022.a jaanuar kuni juuni oli keskmine maagaasi hind 102 €/MWh (102/17 = 6 korda kõrgem) ning käesoleva aasta aprilliks on keskmine maagaasi hind langenud tasemele ~27 €/MWh (TTFI indeks; 27/17 = 1,6 korda kõrgem).

¹¹ Kui lõpetatakse maagaasi tarbimine, siis lõpetatakse ka võrguteenuse osutamine.

kasutamisest, on see avaldanud vähendavat mõju ka võrguteenuse müügiogusele. Seetõttu hindab Konkurentsiamet põhjendatuks OÜ Tarbegaas taotluses prognoositud võrguteenuse müügioguse kujundamise põhimõtte ja müügioguse 570 tuh m³.

Lisaks eeltoodule selgitab Konkurentsiamet, MGS § 23 kohaselt peab võrguteenuse hind olema põhjendatud ning muuhulgas katma ettevõtja vajalikud tegevuskulud. Võrguteenuse müügioguse olulisel muutumisel, võrreldes käesolevas otsuses põhjendatuks peetud müügiogusega, muutub ka ettevõtja poolt võrguteenuse osutamisega seotud muutuvkulude summa ning võrguteenuse hind ei vasta enam MGS-is sätestatule.

Seetõttu on OÜ Tarbegaas kohustatud esitama uue hinnataotluse, kui võrguteenuse müügiogus (ka ostukogus) oluliselt suureneb. Kui ettevõtja müügioguse suurenemisel viivitamatult uut hinnataotlust ei esita, on tegemist olukorraga, kus gaasi võrguteenuse müügitulu kujuneb oluliselt kõrgemaks, kui seda võimaldavad MGS § 23 sätestatud alused ehk võrguteenuse hind ei vasta enam MGS-is sätestatud nõuetele. Monopoolsete ettevõtete tulunorm peab olema piiratud vältimaks turgu valitseval ettevõttel teenida tarbija arvelt ülikasumeid ning hinnaregulaatori (antud juhul Konkurentsiameti) seadusejärgne ülesanne on kontrollida, et seadusest tulenevad hinnaregulatsiooni põhimõtted on monopoolsete ettevõtjate puhul rakendatud ning tarbijate õigusi õiglasele monopoolse teenuse hinnale ei ole rikutud. **Eeltoodust tulenevalt on Konkurentsiamet seisukohal, et võrguteenuse müügioguse suurenemise korral, tulenevalt gaasi hinna stabiliseerumisest, kus AS-id Qualitex ja Reiden plaat on taastanud maagaasi tarbimise ning lisandunud on ka uusi tarbijaid, tuleb OÜ-l Tarbegaas viivitamatult esitada uus hinnataotlus, mis vastab MGS § 23 sätestatud alustele.**

Juhul, kui OÜ Tarbegaas hinnataotlust ei esita, on ametil õigus teha ettekirjutus võrguteenuse hinna vastavuse viimiseks MGS-ga. Korrakaitseaduse § 28 lg 1 järgi on korrarikkumise korral pädeval korrakaitseorganil (antud juhul Konkurentsiametil) õigus panna avaliku korra eest vastutavale isikule ettekirjutusega korrarikkumise kõrvaldamise kohustus ning hoiatada teda KorS § 28 lg 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendite kohaldamise eest, kui isik ei täida kohustust hoiatuses määratud tähtaja jooksul.

MGS § 37 lõike 31 kohaselt võib Konkurentsiamet kehtestada gaasi ajutise ülekande- või jaotamishinna ning hoidla ja terminali kasutamise hinna kõige kauem kaheks kuuks olukorras, kus ülekande- või jaotamishind või hoidla ja terminali kasutamishind ei ole põhjendatud või hinda ei ole määratud ning gaasiettevõtja ei järgi Konkurentsiameti ettekirjutusi. Enam teenitud tulu, mida gaasiettevõtja põhjendamata ülekande- või jaotamishinna kasutamise ajal teenis, arvestatakse võrguteenuste hindade kooskõlastamisel müügitulust maha.

3. Võrguteenuse hinna komponendid

3.1. Muutuvkulud

MGS § 23² lg 3 kohaselt peavad hinda lülitatavad kulud olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama ettevõtjale seadusega sätestatud ülesannete täitmist.

Metoodika p-s 6.2 on selgitatud, et muutuvkulud on kulud, mis sõltuvad olulisel osal müügioguse muutumisest. Muutuvkulud on seotud selliste teenuste või kaupade kasutamisega, mis on otseselt seotud gaasi võrguteenuse müügiogusega (nt sisse ostetava gaasi jaotusteenus, rõhuregulaatorites (alandajates) gaasi eelnevaks soojendamiseks vajalik elektri- või gaasienergia jms). Muutuvkulud võivad sisaldada mittekontrollitavaid kulusid.

Metoodika p-s 6.3 on selgitatud, et muutuvkulud saadakse vajalike teenuste või kaupade

hindade korrutamisel teenuse või kauba ostukogusega.

OÜ Tarbegaas taotlus muutuvkulude (66,468 tuh €) osas

Hinnataotluses on ettevõtja prognoosinud regulatsiooniperioodi muutuvkuludeks 66,468 tuh €, mille moodustab võrguteenuse ostukulu Gaasivõrk AS-ilt summas 54,373 tuh € (võrguteenuse ostukogus 420 tuh m³ x ostuhind 0,12946 €/m³ = 54,373) ja Elering AS-ilt summas 12,095 tuh € (võrguteenuse ostukogus 150 tuh m³ x ostuhind 0,08063 €/m³ = 12,095).

OÜ Tarbegaas on sõlminud maagaasi võrguteenuse osutamise tähtajatud lepingud alljärgnevalt¹²:

- 29.10.2008 leping nr L011001359 AS-iga EG Võrguteenus (praegune teenuse osutaja AS Gaasivõrk) Tallinna Veerenni müügipiirkonnale. Lepingu järgi on võrguühenduse maksimaalne lubatav võimsus 600 m³/h; töö rõhk liitumispunktis minimaalselt 1,8 baari ja maksimaalselt 2,5 baari; võrguühenduse rõhu kategooria on B ning võrguteenuse hinnagrupp: võrguteenus rõhul 0,1-16 baari.
- 06.09.2007 leping nr L021000015 AS-iga EG Võrguteenus (praegune teenuse osutaja AS Elering) Sindi müügipiirkonnale. Lepingu järgi on võrguühenduse maksimaalne lubatav võimsus 10000 m³/h; töö rõhk liitumispunktis minimaalselt 3,5 baari ja maksimaalselt 5 baari; võrguühenduse rõhu kategooria on D ning võrguteenuse hinnagrupp: võrguteenus rõhul üle 16 baari.
- 20.11.2008 leping nr L021000048 AS-iga EG Võrguteenus (praegune teenuse osutaja AS Gaasivõrk) Pärnu müügipiirkonnale. Lepingu järgi on võrguühenduse maksimaalne lubatav võimsus 5000 m³/h; töö rõhk liitumispunktis minimaalselt 3,5 baari ja maksimaalselt 5 baari; võrguühenduse rõhu kategooria on B ning võrguteenuse hinnagrupp: võrguteenus rõhul 0,1-16 baari.

Konkurentsiameti seisukoht muutuvkulude osas

Ettevõtja muutuvkulude põhjendatusele hinnangu andmisel analüüsib Konkurentsiamet alljärgnevalt prognoositud võrguteenuse ostukulu ja -hinda.

Ostetava võrguteenuse kogus

Hinnataotluses prognoositud võrguteenuse ostukoguseid kajastab alljärgnev tabel (vt Tabel 4).

Tabel 4 Võrguteenuse ostukogused vastavalt Hinnataotlusele

Rida	Näitaja	Ühik	2021	2022	2023	Regul. periood	2020.-2023. keskmine
A	B	C	1	2	3	4	5
1	Võrguteenuse ostukogus kokku	tuh m ³	2119	1064	497	570	781
1.1	Võrguteenuse ostukogus kuni 16 bar	tuh m ³	692	528	424	420	476
1.2	Võrguteenuse ostukogus üle 16 bar	tuh m ³	1427	536	73	150	305
2	Ostukoguse muutus eelmise perioodiga	%	x	-49,8	-53,3	14,7	36,9

OÜ-1 Tarbegaas on prognoosinud regulatsiooniperioodil ostetava võrguteenuse koguse võrdseks võrguteenuse müügi kogusega, mille kohta andis Konkurentsiamet seisukoha käesoleva otsuse punktis 2. **Kuna punktis 2 toodud põhjendustel luges Konkurentsiamet põhjendatuks regulatsiooniperioodi võrguteenuse müügi koguse, loeb amet põhjendatuks ka regulatsiooniperioodi võrguteenuse ostukoguse 570 tuh m³.**

¹² Seisuga 08.04.2024 ei ole lepinguid uuendatud.

Ostetava võrguteenuse hind

OÜ Tarbegaas ostab võrguteenust rõhul 0,1-16 baari AS-ilt Gaasivõrk ja rõhul üle 16 baari AS-ilt Elering.

Konkurentsiamet aktsepteerib taotluses toodud maagaasi **ülemist kütteväärtust 10,665 MWh/tuh m³**, mida kasutatakse energiaühikute teisendamiseks mahuühikutesse, mis vastab taotluse esitamisele eelnenud kuue kuu keskmisele ülemisele kütteväärtusele¹³. Mida madalam on kütteväärtuse näitaja, seda väiksemad on hinda lülitatavad muutuvkulud.

Konkurentsiameti 26.09.2023 otsusega nr 7-3/2023-130 on kooskõlastatud AS-ile Gaasivõrk gaasi jaotamise **võrguteenuse hind 12,139 €/MWh ehk 129,46 €/tuh m³ (12,139 x 10,665 = 129,46 €/tuh m³ ehk 0,12946 €/m³)**, millest tulenevalt on põhjendatud AS-ilt Gaasivõrk ostetava võrguteenuse kulude arvutamisel kasutada eelnimetatud võrguteenuse hinda.

Konkurentsiameti 01.09.2023 otsusega nr 7-3/2023-120 on kooskõlastatud AS-i Elering gaasi **võrguteenuse hind 7,56 €/MWh ehk 80,63 €/tuh m³ (7,56 €/MWh x 10,665 MWh/tuh m³ = 80,63 €/tuh m³ ehk 0,08063 €/m³)**, millest tulenevalt on põhjendatud AS-ilt Elering ostetava võrguteenuse kulude arvutamisel kasutada eelnimetatud võrguteenuse hinda.

Korrutades eeltoodud võrguteenuste hinnad tabelis 4 toodud ostukogustega 420 tuh m³ ja 150 tuh m³, kujuneb muutuvkulude suuruseks 66,468 tuh € [(420 x 0,12946) + (150 x 0,08063) = 66,468 tuh €].

Tulenevalt eeltoodust loeb Konkurentsiamet põhjendatuks regulatsiooniperioodi muutuvkulud summas 66,468 tuh €, mis vastavad ka Tabelis 1 (vt rida 6 veerg 2) toodud muutuvkulude suurusele.

3.2. Tegevuskulud

MGS § 23² lg 3 sätestab, et hinda lülitatavad kulud peavad olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama ettevõtjale seadusega sätestatud ülesannete täitmise.

Põhjendatud tegevuskulude hindamisel lähtutakse alljärgnevatest printsiipidest:

- 1) kulude dünaamika jälgimine ajas ning selle võrdlus tarbijahinnaindeksi (THI) dünaamikaga;
- 2) erinevate kulukomponentide põhjendatuse süvaanalüüs (sealhulgas eksperthinnangud);
- 3) ettevõtja kulude ning nende põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlemine teiste sarnaste ettevõtjate kuludega.

MGS § 23² lg 2 sätestab, et hinda ei lülitata järgmisi kuluartikleid:

- 1) ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu;
- 2) sponsorlust, kingitusi ja annetusi;
- 3) põhitegevusega mitteseotud kulud;
- 4) õigusaktide alusel ettevõtjale määratud trahve ja viiviseid;
- 5) finantskulud;
- 6) dividendide tulumaksukulu;
- 7) muid kulud, mis ei ole vajalikud ettevõtjale seadusega pandud kohustuste täitmiseks.

Metoodika p 7.3 selgitab, et kulude dünaamika jälgimine ajas tähendab ettevõtte tegevuskulude muutust aastate lõikes, mis üldjuhul ei tohi suureneda rohkem kui tarbijahinnaindeks (THI). Varasemate aastate THI väärtused võetakse Statistikaameti veebilehelt www.stat.ee, jooksva

¹³ Kujunes AS Elering poolt avaldatud maagaasi kvaliteedi kuuaruannetes (<https://elering.ee/vorgugaasi-kvaliteet>) toodud kuue kuu (periood 01.10.2023 kuni 31.03.2024) kütteväärtuste alusel.

aasta THI väärtus võetakse Rahandusministeeriumi värskeimast majandusprognoosist, mis avaldatakse veebilehel www.fin.ee.

Metoodika p 7.4 selgitab, et süvaanalüüs peab sisaldama tegevuskulude detailset kululiikide jaotust kolme viimase majandusaasta lõikes ning prognoosi regulatsiooniperioodiks. Süvaanalüüsi käigus peab ettevõtja põhjendama taotletavate kululiikide vajadust, muutumist ja kuluefektiivsust.

Metoodika p 7.5 selgitab, et ettevõtja tegevuskulude põhjal arvatatud statistilisi erikulusid (tegevuskulude summa müügikoguse kohta) võrreldakse sarnaste ettevõtjate tegevuskulude erikuluga. Vajadusel võib Konkurentsiamet analüüsida ka sarnaste ettevõtjate tegevuskuludes sisalduvaid kululiike ja nende erikulu (näiteks ettevõtjate tööjõukulu, hooldus- ja remondikulu jms kulud müügikoguse kohta).

OÜ Tarbegaas taotlus tegevuskulude (74,865 tuh €) osas

Hinnataotluses on ettevõtja prognoosinud regulatsiooniperioodi tegevuskuludeks 74,865 tuh €, millest annab ülevaate alljärgnev tabel (vt Tabel 5a).

Tabel 5a Võrguteenuse tegevuskulud vastavalt Hinnataotlusele

Rida	Tegevuskulude muutus	Ühik	2021	2022	2023	Regul. periood
A	B	C	1	2	3	4
1	Riigilõivud, ehitusload, notaritasud	tuh €	0,260	0,665	0,684	0,680
2	Sisseostetavad tööd ja teenused	tuh €	4,430	5,529	5,924	5,650
3	Müügikulud	tuh €	0,000	2,220	2,491	1,570
4	Transpordikulud	tuh €	6,435	5,620	6,572	6,450
5	Rendikulud	tuh €	2,320	2,452	2,440	2,280
6	Infotehnoloogia kulud	tuh €	0,080	0,158	0,240	0,240
7	Sidekulud	tuh €	0,650	1,175	1,214	1,175
8	Bürookulud	tuh €	0,875	0,353	0,418	0,500
9	Tööjõukulud	tuh €	25,190	30,437	34,852	34,500
10	Torustike hooldus-, valve- ja halduskulu	tuh €	24,520	20,425	20,716	21,000
11	Torustiku kindlustus	tuh €	0,750	0,750	0,821	0,820
S	Kokku tegevuskulud	tuh €	65,510	69,782	76,371	74,865
12	Tegevuskulude muutus	%	x	6,5	9,4	-2,0
13	Võrguteenuse müügikogus (tuh m ³)	tuh m ³	2119	1090	516	570
14	Erikulu (€/tuh m ³)	€/tuh m ³	30,92	64,00	148,11	131,34

Konkurentsiameti seisukoht tegevuskulude osas

Tabelis 5a toodud andmetest selgub, et aastatel 2021 – 2023 olid tegelikud tegevuskulud vahemikus 65,510– 76,371 tuh € (vt rida S veerud 1 kuni 3). Ettevõtja on prognoosinud regulatsiooniperioodi tegevuskuludeks 74,865 tuh € (vt rida S veerg 4), mis on 2,0% madalam võrreldes 2023.a-ga (vt rida S veerg 4), kuid 7,3% kõrgem 2022.a tegevuskuludest ($74,865/69,782 \cdot 100 - 100 = 7,3\%$). Regulatsiooniperioodi tegevuskuludest moodustavad 46% tööjõukulud, 29% torustike hooldus-, valve- ja halduskulud, 9% transpordikulud ja 16% ülejäänud seitse kulukomponenti. Tegevuskulude erikuluks on regulatsiooniperioodil prognoositud 131,34 €/tuh m³, mis on kaks korda kõrgem võrreldes 2022.a-ga (vt rida 14 veerg 2 ja 4). Tegevuskulude kõrge erikulu põhjuseks on võrguteenuse müügikoguse vähenemine

ettevõtjast mittesõltuvatest põhjustest (maagaasi märkimisväärne hinnatõus). Seetõttu, võrreldes 2022-2023.a¹⁴ keskmise müügi kogusega, väheneb regulatsiooniperioodi müügi kogus 233 tuh m³ võrra $[570 - (1090 + 516) / 2 = -233 \text{ tuh m}^3]$ ning võrreldes 2021-2023.a keskmise müügi kogusega, väheneb regulatsiooniperioodi müügi kogus 878 tuh m³ võrra $[570 - (2119 + 1090 + 516) / 3 = -878 \text{ tuh m}^3]$, mille kohta andis Konkurentsiamet seisukoha käesoleva otsuse punktis 2. Kui suurendada regulatsiooniperioodi müügi kogust AS-ide Qualitex ja Reiden plaat koguse 1000 tuh m³ võrra, kujuneks tegevuskulude erikuluks 47,68 €/tuh m³ $[74,865 / (570 + 1000) * 1000 = 47,68 \text{ €/tuh m}^3]$, mis jääks eelnevate aastate (2021-2022) erikulude vahemikku 30,92-64,00 €/tuh m³; vt rida 14 veerg 1 ja 2).

Metoodikast tulenevalt võrdles Konkurentsiamet tegevuskulusid tarbijahinnaindeksi (THI) näitajate alusel (vt Tabel 5b).

Tabel 5b Tegevuskulude võrdlus THI-ga

	Ühik	Reg.per.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
THI*	%	x	-0,1%	-0,5%	0,1%	3,4%	3,4%	2,3%	-0,4%	4,6%	19,4%	9,2%	3,4%
otsus 01.07.2013 nr 7.1-7/13-016	tuh €	48,68	48,63	48,39	48,44	50,08	51,79	52,98	52,77	55,19	65,90	71,96	74,41

Tabelist 5b selgub, et Konkurentsiameti 01.07.2013 otsuses nr 7.1-7/13-016 oli regulatsiooniperioodiks aasta 2013 ning tegevuskuludeks 48,68 tuh €, mille korrutamisel aastate 2014-2024¹⁵ THI näitajate korrutisega (THI koefitsient 1,528544), annab uue regulatsiooniperioodi (2024.a) tegevuskuludeks 74,411 tuh € ($48,68 \times 1,528544 = 74,411 \text{ tuh €}$). Saadud tulemus on ligilähedane OÜ Tarbegaas Hinnataotluses toodud tegevuskulude prognoosile 74,865 tuh €, erinevus 0,454 tuh € ehk 0,6% on mitteoluline, sest mõjutaks võrguteenuse hinda vaid 0,001 €/m³ ($0,454 * 1000 / 570\,000 \text{ m}^3 = 0,001 \text{ €/m}^3$).

Samas tuleb arvestada lisaks eeltoodule, et võrguteenuse müügi koguse vähenemise tõttu ei ole OÜ-l Tarbegaas võimalik regulatsiooniperioodil vähendada tegevuskulusid järgmistel asjaoludel:

1. Kuigi vähenenud on võrguteenuse tarbijate arv, ei ole vähenenud gaasitrasside pikkus.

Ettevõtja võrguteenuse müügi piirkonnad hõlmavad lisaks Tallinnale (Veerenni) veel Sindi-Paikuse-Pärnu müügi piirkonda, mis teeb marsruudi Tallinn-Sindi-Paikuse-Pärnu-Tallinn pikkuseks ligikaudu 280 km, mille teenindamiseks kasutatakse sõiduauto ŠKODA KODIAQ ning selle kohta on Swedbank Liising AS-ga sõlmitud 27.01.2021 liisinguleping nr 01510668. Nimetatud lepingu maksegraafiku alusel tuleb regulatsiooniperioodil tasuta liisingumakseid summas 4003 € ($333,60 \text{ €/kuus}$; leping lõpeb 30.01.2026), millele lisanduvad kasko- ja liikluskindlustuse maksed (nende suurused on ajas muutuvad) ning autokütuse kulu. Tulenevalt eeltoodust on prognoositud transpordikulud kokku 6450 € ehk keskmiselt 537,50 € kuus.

2. OÜ-s Tarbegaas töötab üks täiskohaga töötaja, kelle kuupalgaks ilma tööjõumaksudeta on regulatsiooniperioodil (2024.a) prognoositud 2148 € (tööjõukulud 34,500 tuh € / kuude arv 12 / tööjõumaksud $1,338 \times 1000 = 2148 \text{ €}$). Rahandusministeeriumi 2024.a kevadisest majandusprognoosist (vt lk 57, tabel 12)¹⁶ selgub, et 2024.a keskmiseks palgaks on prognoositud 1944 €, mis on kõikide ametkohtade keskmine. Kuna OÜ-s

¹⁴ Nimetatud aastate keskmine on aluseks seetõttu, et 2021.a müügi kogus oli ligikaudu kolm korda kõrgem võrreldes viimase kahe aasta keskmise kogusega.

¹⁵ 2024.a THI näitaja on võetud Rahandusministeeriumi 2024.a kevadisest majandusprognoosist.

¹⁶ https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.fin.ee%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Fdocuments%2F2024-04%2FRM%25202024.%2520aasta%2520kevadine%2520prognoos%252004.04.2024_2.docx&wdOrigin=BROWSELINK

Tarbegaas töötab üks täiskohaga töötaja, kes on seotud ettevõtte juhtimisega, siis on ka kuupalk ca 10% kõrgem Eesti keskmisest palgast.

3. Torutike hooldamiseks on OÜ Tarbegaas 02.01.2017 sõlminud tähtajatu lepingu OÜ-ga Nonius SV. Lepingu alusel osutatakse gaasitrasside avarii ja järelevalveteenust Tallinna ja Pärnumaa gaasitrassidele. Lepingu punkt 6.2 kohaselt on püsitasuks 1465 €/kuus (17 580 € aastas), millele punkt 4.3 kohaselt lisanduvad kulud gaasipaigaldise korrashoiuks vajalike varuosade, detailide ja muude materjalide hankimisega. Lisaks ostetakse arvete alusel US Projekt OÜ-lt (reg nr 12208378) igakuist valveteenust 200 €/kuus (2400 € aastas). Valveteenuse alla kuulub tehnilise toe ja valvetelefoni 24/7 tagamine ning taristu ja gaasipaigaldiste rikke, ohu jms korral esimese info kaardistamine ning edastamine. Lepinguväliselt ostetakse US Projekt OÜ-lt taristu trajektoori hooldusraiet. Tulenevalt eeltoodust on prognoositud torustike hooldus-, valve- ja halduskulusid (sh kulud gaasipaigaldise korrashoiuks vajalike varuosade, detailide ja muude materjalide hankimisega ning hooldusraie) kokku 21 000 € aastas, ehk keskmiselt 1750 € kuus.
4. On lootus, et maagaasi hinna normaliseerudes kaks vabatarbijat AS-id Qualitex ja Reiden plaat (nende aastane müügikogus ca 1000 tuh m³) jätkavad maagaasi ostmist, mille tulemusena suureneks võrguteenuse müügikogus ning ettevõtja saaks esitada hinnataotluse võrguteenuse hinna alandamiseks.

Tulenevalt eeltoodust ja kaalutlusõigusest, hindab Konkurentsiamet põhjendatuks OÜ Tarbegaas prognoositud tegevuskulud summas 74,865 tuh €, mis vastavad Tabelis 1 (vt rida 7 veerg 2) toodud tegevuskulude suurusle.

3.3 Reguleeritav vara, põhivara kulum ja põhjendatud tulukus

MGS § 23² lg 4 sätestab, et gaasi võrguteenuse hinda lülitatava põhjendatud tulukuse ja põhivara kulum arutamisel lähtutakse võrguteenuse osutamiseks vajalikust põhivarast.

Metoodika p 8.7 alusel on reguleeritava põhivara väärtus ettevõtja poolt investeeritud võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara jääkmaksumuse ja käibekapitali summa.

Metoodika p 8.8 alusel arvestatakse reguleeritava põhivara hulka üksnes tegelikult teostatud ja regulatsiooniperioodiks prognoositud põhjendatud investeeringud.

Metoodika p 8.10 selgitab, et MGS § 23² lg 5 sätestatust lähtuvalt ei arvestata põhivara hulka:

- 1) pikaajalisi finantsinvesteeringuid;
- 2) immateriaalset põhivara, välja arvatud arvutitarkvara litsentsid;
- 3) tagastamatu abi raames (sealhulgas sihtfinantseerimise teel) soetatud põhivara;
- 4) liitumistasudest soetatud põhivara;
- 5) põhivara, mida ettevõtja ei kasuta võrguteenuse osutamiseks.

Metoodika p 8.11 kohaselt võrguettevõtja raamatupidamises tuleb põhivara eristada tegevuste kaupa (vastavalt metoodika punktis 2 toodud põhimõtetele). Konkurentsiamet analüüsib põhivara jaotust erinevate tegevusalade vahel ning kontrollib, et müüdavad kaubad ja teenused ei sisaldaks tegevusalade ristsubsideerimist.

Metoodika p 8.12. alusel Konkurentsiamet kontrollib, et põhivara ei sisaldaks punktis 8.10 nimetatud põhivara ja analüüsib nii teostatud kui ka prognoositud investeeringute põhjendatust, mis on aluseks reguleeritava põhivara väärtuse arvutamisel.

MGS § 23² lg 6 sätestab, et põhivara väärtuse arvestus on järjepidev ning jätkub ka ettevõtja või vara omandisuhte muutmisel.

MGS § 23² lg 9 sätestab, et põhivara kulumi arvutamisel lähtutakse võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtusest ning kuluminormist, mis vastab põhivara kasulikule tehnilisele elueale.

Metoodika p 8.2 selgitab, et põhivara kulumi arvestamise eesmärk on põhivara soetamiseks tehtud kulutuste tagasiteenimine võrguteenuste hinna kaudu põhivara kasuliku tehnilise eluea jooksul.

Metoodika p 8.3 selgitab, et kuluminorm on vara kasuliku tehnilise eluea pöördväärtus. Erinevatel põhivaradel võib olla erinev kasulik tehniline eluiga ja seega ka kuluminorm. Põhivara kasuliku tehnilise eluea põhjendamisel kontrollib Konkurentsiamet järgmisi asjaolusid:

- (a) põhivara eeldatav kasutamise aeg;
- (b) põhivara oodatav füüsiline kulumine;
- (c) põhivara tehniline või moraalne iganemine.

Metoodika p 8.5 selgitab, et põhivara kulum arvutatakse võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara soetusmaksumuse ja põhivara kasulikule tehnilisele elueale vastava põhjendatud kuluminormi alusel.

Metoodika p 8.6 selgitab, et jooksva majandusaastal investeeritud põhivara võetakse selle aasta kulumi arvestusse nii, et investeeritud vara soetusmaksumus korrutatakse koefitsiendiga 0,5 ning järgnevatel aastatel võetakse nimetatud põhivara kulumi arvestusse kogu soetusmaksumuse ulatuses. Jooksva majandusaastal arvestusest eemaldatud põhivara (müük, mahakandmine) võetakse selle aasta kulumi arvestusse nii, et eemaldatud põhivarade soetusmaksumus korrutatakse koefitsiendiga 0,5.

MGS § 23² lg 7 sätestab, et põhjendatud tulukuse arvutamine toimub põhimõttel, et võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtus, millele on liidetud käibekapitali suurus, korrutatakse kaalutud keskmise kapitali hinnaga. Metoodika p 8.7 selgitab, et reguleeritava põhivara väärtus on ettevõtja poolt investeeritud võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara jääkmaksumuse ja käibekapitali summa.

MGS § 23² lg 8 sätestab, et käibekapitali suurus on viis protsenti viimase kolme kalendriaasta käibe aritmeetilisest keskmisest. Vajaduse korral teostatakse käibekapitali suuruse leidmiseks täiendav analüüs.

Metoodika p 8.15 selgitab, et kui kolme aasta keskmisest käibekapitali suurusest ei piisa õigeaegselt võrguteenuse osutamiseks vajalike kaupade ja teenuste eest tasumiseks, teostatakse käibekapitali vajaduse osas täiendav analüüs.

Metoodika p 8.16 selgitab, et regulatsiooniperioodi reguleeritava vara ehk investeeritud kapitali keskmine väärtus leitakse alljärgnevalt:

$$RV = (PV_0 + PV_1) / 2 + KK$$

kus:

- RV – investeeritud kapital;
- PV₀ - põhivara väärtus perioodi alguses;
- PV₁ - põhivara väärtus perioodi lõpus;
- KK - käibekapital.

Metoodika p 8.17 selgitab, et reguleeritava põhivara väärtus kalendriaasta lõpus leitakse:

$$PV_1 = PV_0 + I - PK - L,$$

kus:

- PV₀ - põhivara väärtus regulatsiooniperioodi alguses;

PV_1 - põhivara väärtus regulatsiooniperioodi lõpus;
 I - regulatsiooniperioodil tehtud investeeringud põhivarasse;
 PK – põhivara kulum;
 L - regulatsiooniperioodil müüdud või maha kantud põhivara.

Metoodika p 9.2 selgitab, et põhjendatud tulukus leitakse reguleeritava vara väärtuse ja põhjendatud tulunormi korrutisena alljärgneva valemi alusel:

$$PT = WACC \times RV,$$

kus:

PT - põhjendatud tulukus;
 $WACC$ – kaalutud keskmine kapitali hind;
 RV - reguleeritav vara.

Metoodika p 9.3 selgitab, et kaalutud keskmine kapitali hind ($WACC$) arvutatakse järgmise valemi alusel:

$$WACC = k_e \times OK/(VK+OK) + k_d \times VK/(VK+OK)$$

kus:

k_e - omakapitali hind (%);
 k_d - võlakapitali hind (%);
 OK - omakapitali osakaal (%);
 VK - võlakapitali osakaal (%).

Konkurentsiamet on välja töötanud juhendmaterjali kaalutud keskmise kapitali hinna ($WACC$) leidmiseks kaugkütte-, elektri-, gaasi- ning vee-ettevõtjatele nimetusega „Juhend kaalutud keskmise kapitali hinna arvutamiseks“¹⁷. Nimetatud juhendi punkti 5 tabelis 8 on kajastatud **kaalutud keskmine kapitali hind ($WACC$) gaasi jaotusvõrguettevõtjatele 6,29%.**

OÜ Tarbegaas taotlus põhivara kulumi (42,670 tuh €) ja põhjendatud tulukuse (49,724 tuh €) osas

Hinnataotluses on ettevõtja regulatsiooniperioodiks arvutanud omafinantseeritud põhivaralt kulumilt 42,670 tuh € aastas ning omafinantseeritud põhivara jääkmaksumuselt ja käibekapitalilt põhjendatud tulukust 49,724 tuh €.

Hinnataotlusega esitas ettevõtja andmed põhivara investeeringute ja saadud liitumistasude kohta aastatel 2015-2023, millest annab ülevaate alljärgnev tabel (vt Tabel 6).

¹⁷ Kehtib alates 19.07.2023; kinnitatud Konkurentsiameti peadirektori 19.07.2023 käskkirjaga nr 1-2/2023-015, mis on avalikustatud Konkurentsiameti veebilehel: [Võrguteenuse hinna kooskõlastamine](#) | [Konkurentsiamet](#)

Tabel 6 Võrguteenuse põhivara investeeringud ja liitumistasud (tuh €)

Rida	Nimetus	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kokku 2015- 2023	Reg. periood
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Gaasitrassid	0,000	4,890	0,000	25,346	17,462	1,090	13,975	3,606	13,201	79,570	9,600
1.1	s.h liitumistasudest	0,000	26,400	0,000	75,270	34,410	63,680	6,494	0,000	13,201	219,455	6,912
2	Mõõteseadmed (sh kaugloetavad arvestid)	0,065	4,310	0,250	5,520	4,370	20,870	0,560	0,000	2,562	38,507	0,500
2.2	s.h liitumistasudest	1,920	0,000	8,220	2,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	12,140	0,000
3	Kokku investeeringud (tuh €)	0,065	9,200	0,250	30,866	21,832	21,960	14,535	3,606	15,763	118,077	10,100

Lisaks esitati andmed reguleeritava põhivara ja kulumi arvestuse (ilma liitumistasudeta) ning põhjendatud tulukuse kujunemise kohta (vt Tabelid 7 ja 8).

Tabel 7 Reguleeritava põhivara ja kulumi arvestus (ilma liitumistasudeta)

Rea nr	Näitaja	Ühik	Majandus -aasta	Majandus -aasta	Majandus -aasta	Majandus -aasta	Majandus -aasta miinus 3 aastat	Majandus -aasta miinus 2 aastat	Majandus -aasta miinus 1 aasta	Reg. periood
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Omafinantseeritud võrkude (torustike) soetusmaksumus	tuh €	1471,54	1471,54	1421,62	1404,67	1342,08	1349,56	1353,17	1353,17
2	Omafinantseeritud arvestite ja muude võrguseadmete soetusmaksumus	tuh €	3,54	-4,43	-0,91	3,46	20,87	21,43	21,43	23,99
3	Maa soetusmaksumus	tuh €	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4	Kokku omafinantseeritud põhivara soetusmaksumus aasta alguses	tuh €	1475,08	1467,11	1420,71	1408,13	1362,95	1370,99	1374,59	1377,15
4.1	sh võrgud	tuh €	1471,54	1471,54	1421,62	1404,67	1342,08	1349,56	1353,17	1353,17
4.2	sh arvestid	tuh €	3,54	-4,43	-0,91	3,46	20,87	21,43	21,43	23,99
5	Omafinantseeritud põhivara jääkmaksumus aasta alguses (PV₀)	tuh €	1199,79	1147,27	1057,30	1001,77	914,71	880,55	841,77	801,81
5.1	sh võrgud (PV ₀)	tuh €	1196,76	1152,17	1058,41	998,64	891,29	857,99	820,65	779,64
5.2	sh arvestid (PV ₀)	tuh €	3,03	-4,90	-1,11	3,13	23,42	22,56	21,13	22,17
6	Likvideeritud võrgud soetusmaksumuses	tuh €								
7	Likvideeritud võrgud jääkmaksumuses (L)	tuh €								
8	Võrkude keskmine kuluminorm %	%	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03
9	Investeeringud: torustikud (I)	tuh €	0,00	-49,92	-16,95	-62,59	7,48	3,61	0,00	2,69
9.1	Investeeringud: arvestid (I)	tuh €	-7,97	3,52	4,37	20,87	0,56	0,00	2,56	0,50
10	Likvideeritud arvestid ja muu võrguvara soetusmaksumuses	tuh €				3,46				
11	Likvideeritud arvestid ja muu võrguvara jääkmaksumuses (L)	tuh €				3,19				
12	Muu vara (arvestite) keskmine kuluminorm %	%	10,00	10,00	10,00	6,70	6,70	6,70	6,70	6,70
13	Põhivara kulum (PK)	tuh €	44,55	43,57	42,95	42,15	42,20	42,39	42,53	42,67
13.1.	sh kulum muud seadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	-0,04	-0,27	0,13	0,58	1,42	1,44	1,52	1,62
13.2.	kulum torustikud	tuh €	44,59	43,84	42,82	41,57	40,78	40,95	41,01	41,05
14	Põhivara jääkmaksumus aasta lõpus (PV₁)	tuh €	1147,27	1057,30	1001,77	914,71	880,55	841,77	801,81	762,33

Tabel 8 Põhjendatud tulukuse kujunemine

Rida	Näitaja	Ühik	Regulats. periood
1	Põhivara jääkmaksumus aasta alguses (PVo)	tuh €	801,810
2	Investeeringud (I)	tuh €	3,188
3	Põhivara kulum (PK)	tuh €	42,670
4	Eemaldatud põhivara jääkmaksumuses (L)	tuh €	0,000
5	Põhivara jääkmaksumus aasta lõpus (PV₁)	tuh €	762,328
6	Viimase kolme majandusaasta võrguteenuse osutamise seotud aritmeetiline keskmine käive	tuh €	169,149
7	Käibekapital 5% lubatud müügitulust (KK)	tuh €	8,457
8	Reguleeritava vara väärtus (RV)	tuh €	790,526
9	WACC	%	6,29
10	Põhjendatud tulukus	tuh €	49,724

Konkurentsiameti seisukoht põhivara kulumi ja põhjendatud tulukuse osas

Tabelis 6 toodud andmetest selgub, et ettevõtja on aastatel 2015-2023 kokku investeeritud 118,077 tuh € (vt rida 3 veerg 10), sellest gaasitrassidesse 79,570 tuh € (vt rida 1 veerg 10) ja mõõteseadmetesse 38,507 tuh € (vt rida 2 veerg 10). Gaasitrasside investeeringud teostati 219,455 tuh € (vt rida 1.1 veerg 10) ulatuses liitumistasudest, mis tähendab, et liitumistasud ületasid investeeringuid 139,885 tuh € võrra ($219,455 - 79,570 = 139,885$). Regulatsiooniperioodiks on kavandatud investeeringuid 10,100 tuh € (vt rida 3 veerg 11), sellest 6,912 tuh € liitumistasudest (vt rida 1.1 veerg 11).

Konkurentsiamet loeb teostatud investeeringud põhjendatuks, sest need on seotud tarbijate liitumisega ning kauglugemise funktsiooniga arvestite paigaldamisega (tulenevalt MGS § 24 lg-st 1³).

OÜ Tarbegaas ajaloolistest raamatupidamislikest andmetest annab ülevaate alljärgnev tabel (vt Tabel 9).

Tabel 9 Ülevaade ajaloolistest raamatupidamislikest andmetest

Aasta	Põhivara investeeringud, tuh €	Liitumistasude laekumine, tuh €	Omafinants. põhivara, tuh €
2005	188,182	0,000	188,182
2006	1151,200	304,790	846,410
2007	501,974	225,100	276,874
2008	279,440	1,280	278,160
2009	0,639	69,340	-68,701
2010	20,840	4,312	16,528
2011	3,139	3,370	-0,231
2012	9,807	65,000	-55,193
2013	20,568	6,571	13,997
2014	1,225	3,120	-1,895
2015	0,065	1,920	-1,855
2016	9,200	26,400	-17,200
2017	0,250	8,220	-7,970
2018	30,866	77,270	-46,404

Aasta	Põhivara investeeringud, tuh €	Liitumis- tasude laekumine, tuh €	Omafinants. põhivara, tuh €
2019	21,832	34,410	-12,578
2020	21,960	63,680	-41,720
2021	14,535	6,494	8,041
2022	3,606	0,000	3,606
2023	15,763	13,201	2,562
Kokku	2295,091	914,478	1380,613
Osakaal	100%	40%	60%

Tabelis 9 toodud andmetest selgub, et perioodil 2005-2023 on OÜ Tarbegaas investeerinud võrguteenuse osutamisega seotud põhivarasse 2295,091 tuh €, sellest 914,478 tuh € ehk 40% liitumistasudest ja 1380,613 tuh € ehk 60% omavahenditest.

Ülevaate saamiseks OÜ Tarbegaas reguleeritava vara ja põhivara kulumi järjepidevast arvestusest koostas Konkurentsiamet alljärgneva tabeli (vt Tabel 10).

Tabel 10 Reguleeritava põhivara ja kulumi järjepidev arvestus

Periood	Rida	Näitaja	Ühik	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Regulats. periood
A	B	C	D	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Aasta algus	1	Raamatupidamislik võrguvara soetusmaksumus	tuh €	2177,013	2177,079	2186,279	2186,529	2217,395	2239,227	2257,727	2272,262	2275,868	2291,631
	2	Liitumistasu soetusmaksumus	tuh €	682,883	684,803	711,203	719,423	796,693	831,103	894,783	901,277	901,277	914,478
	3	Kokku omafinants.võrguvara soetusmaksumus	tuh €	1494,130	1492,276	1475,076	1467,106	1420,702	1408,124	1362,944	1370,985	1374,591	1377,153
	4	sh gaasitrassid	tuh €	1493,049	1493,049	1471,539	1471,539	1421,615	1404,667	1342,077	1349,558	1353,164	1353,164
	5	mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	1,081	-0,774	3,536	-4,434	-0,914	3,456	20,866	21,426	21,426	23,988
	6	Omafinantseeritud varade osakaal	%	68,63	68,54	67,47	67,10	64,07	62,88	60,37	60,34	60,40	60,09
	7	Omafinantseeritud põhivara jääkmaksumus (PV₀)	tuh €	1309,160	1262,046	1199,790	1147,273	1057,301	1001,773	914,713	880,554	841,774	801,810
	8	sh gaasitrassid	tuh €	1308,433	1263,189	1196,761	1152,169	1058,410	998,639	891,293	857,992	820,648	779,643
	9	mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	0,727	-1,143	3,029	-4,896	-1,109	3,134	23,419	22,562	21,127	22,167
Aasta toimingud	10	Raamatupidamislik investeering	tuh €	0,065	9,200	0,250	30,866	21,832	21,960	14,535	3,606	15,763	10,100
	11	Liitumistasude laekumine	tuh €	1,920	26,400	8,220	77,270	34,410	63,680	6,494	0,000	13,201	6,912
	12	Kokku omainvesteering võrguvarasse	tuh €	-1,855	-17,200	-7,970	-46,404	-12,578	-41,720	8,041	3,606	2,562	3,188
	13	sh gaasitrassid	tuh €	0,000	-21,510	0,000	-49,924	-16,948	-62,590	7,481	3,606	0,000	2,688
	14	mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	-1,855	4,310	-7,970	3,520	4,370	20,870	0,560	0,000	2,562	0,500
	15	Eemaldatud põhivara soetusmaksumuses	tuh €	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	16	Eemaldatud põhivara jääkmaksumuses	tuh €	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	17	Kuluminorm gaasitrassid	%	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03
	18	Kuluminorm mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	%	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	6,70	6,70	6,70	6,70	6,70
	19	Kulum gaasitrassid	tuh €	45,244	44,918	44,592	43,836	42,822	41,569	40,782	40,950	41,005	41,046
	20	Kulum mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	0,015	0,138	-0,045	-0,267	0,127	0,585	1,417	1,436	1,521	1,624
	21	Kulum kokku	tuh €	45,259	45,056	44,547	43,568	42,950	42,154	42,199	42,386	42,526	42,670
Livideeri- tud arvestid													
	22	Likvideeritud mõõteseadmed soetusmaksumuses	tuh €	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	3,460	0,000	0,000	0,000	0,000
	23	Likvideeritud mõõteseadmed jääkmaksumuses (L)	tuh €	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	3,187	0,000	0,000	0,000	0,000
Aasta lõpp	24	Omafinantseeritud põhivara jääkmaksumus (PV₁)	tuh €	1262,046	1199,790	1147,273	1057,301	1001,773	914,713	880,554	841,774	801,810	762,328
	25	sh gaasitrassid	tuh €	1263,189	1196,761	1152,169	1058,410	998,639	891,293	857,992	820,648	779,643	741,285
	26	mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	-1,143	3,029	-4,896	-1,109	3,134	23,419	22,562	21,127	22,167	21,043
	27	Keskmine reguleeritud vara (RV)	tuh €	1285,603	1230,918	1173,531	1102,287	1029,537	958,243	897,633	861,164	821,792	782,069
	28	sh gaasitrassid	tuh €	1285,811	1229,975	1174,465	1105,289	1028,524	944,966	874,643	839,320	800,145	760,464
	29	mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	-0,208	0,943	-0,934	-3,003	1,012	13,276	22,991	21,845	21,647	21,605

MGS § 23² lg 9 sätestab, et põhivara kulumi arvestamisel lähtutakse kuluminormist, mis vastab põhivara kasulikule tehnilisele elueale.

Tabelis 10 toodud andmetest selgub, et gaasitrassidele on rakendatud kuluminormi 3,03% (vt rida 17), mis teeb gaasitrasside elueaks 33 aastat ($1/33 \times 100\% = 3,03\%$) ja mõõteseadmetele on rakendatud kuluminormi 10%, mis teeb mõõteseadmete elueaks 10 aastat ($1/10 \times 100\% = 10\%$; vt rida 18 veerud 1 kuni 5). Kauglugemise funktsiooniga arvestitele aga rakendatakse kuluminormi 6,7% (vt rida 18 veerud 6 kuni 10), mis teeb arvestite elueaks 15 aastat ($1/15 \times 100\% = 6,7\%$). Arvestite eluiga 15 aastat vastab tootja Pietro Fiorentini tüüp G ja HM arvestite aku eluea pikkusele. Seoses kauglugemise funktsiooniga arvestite paigaldamisega on vanad arvestid maha kantud (vt read 22 ja 23 veerg 6).

Tulenevalt eeltoodust loeb Konkurentsiamet põhjendatuks lülitada võrguteenuse hinda põhivara kulum summas 42,670 tuh €, mis vastab ka Tabelis 1 (vt rida 8 veerg 2) toodud põhivara kulumi suurusele.

Tabelist 10 selgub, et regulatsiooniperioodi alguses kujuneb põhivara jääkmaksumuseks 801,810 tuh € (vt rida 7 veerg 10) ja regulatsiooniperioodi lõpus kujuneb põhivara jääkmaksumuseks 762,328 tuh € (vt rida 24 veerg 10). Nimetatud jääkmaksumused on OÜ Tarbegaas ka aluseks võtnud võrguteenuse hinda lülitatava põhjendatud tulukuse arvutamisel (vt Tabel 8 read 1 ja 5).

Põhjendatud tulukus arvutatakse valemiga $PT = RV \times WACC$ (Metoodika p 9.2), sealjuures arvutatakse reguleeritava vara väärtus valemiga $RV = (PV_0 + PV_1)/2 + KK$ (Metoodika p 8.16).

Käesolevas otsuses kajastatud andmete põhjal kujuneb OÜ Tarbegaas põhjendatud tulukuse suurus järgmiselt (tuh €):

$KK = \text{viimase kolme majandusaasta võrguteenuse osutamisega seotud aritmeetiline keskmine käive}^{18} \times 5\% = 169,149^{19} \times 5\% = 8,457;$

$RV = (PV_0 + PV_1)/2 + KK = (801,810 + 762,328) / 2 + 8,457 = 790,526$

$PT = RV \times WACC = 790,526 \times 6,29\% = 49,724.$

Seega on OÜ Tarbegaas Hinnataotluses toodud põhjendatud tulukus 49,724 tuh € arvutatud matemaatiliselt õigesti, mida kinnitab ka Konkurentsiameti kontrollarvutuse tulemus.

Tulenevalt eeltoodust peab Konkurentsiamet põhjendatuks lülitada võrguteenuse hinda põhjendatud tulukust summas 49,724 tuh €, mis vastab ka Tabelis 1 (vt rida 9 veerg 2) toodud põhjendatud tulukuse suurusele.

4. Lubatud müügitulu, järelevalvetasu, lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga ja gaasi võrguteenuse hind

MGS § 23² lg 3 sätestab, et hinda lülitatavad kulud peavad olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama ettevõtjale seadusega sätestatud ülesannete täitmise.

Metoodika p 3.3 selgitab, et hinnamenetluses jaotab Konkurentsiamet kulud järgmiselt:

- muutuvkulud;
- tegevuskulud;
- põhivara kulum.

Metoodika p 3.3 kohaselt lubatud müügitulu arvutatakse Konkurentsiameti poolt põhjendatuks loetud kulude ja põhjendatud tulukuse (tulenevalt MGS § 23 lg 3¹) alusel alljärgneva valemi alusel:

¹⁸ MGS § 23² lg 8 alusel.

¹⁹ $[(2021.a: 243,773 \text{ tuh €} + 2022.a: 146,596 \text{ tuh €} + 2023.a: 117,078 \text{ tuh €})/3 = 169,149 \text{ tuh €}]$

$$T_{lubatud} = MK + TK + PK + PT,$$

kus,

$T_{lubatud}$ - lubatud müügitulu;

MK – muutuvkulud;

TK - tegevuskulud;

PK – põhivara kulum;

PT - põhjendatud tulukus.

Metoodika p 3.4 selgitab, et võrguteenuse hind arvutatakse alljärgneva valemiga:

$$H_n = T_{lubatud} / M_n$$

kus:

H_n - võrguteenuse hind.

$T_{lubatud}$ - lubatud müügitulu;

M_n - võrguteenuse müügikogus.

Järelevalvetasu arvutatakse MGS § 1 lõikes 2¹ ning konkurentsiseaduse (KonkS) § 53¹ sätestatu alusel.

MGS § 1 lõige 2¹ sätestab, et ettevõtja maksab järelevalvetasu KonkS-is sätestatud alustel ja korras. KonkS § 53¹ lõike 4 kohaselt maksavad ettevõtjad, kelle teenuste hindasid ja tasusid kooskõlastab Konkurentsiamet, järelevalvetasu vastavalt iga võrgu- või tegevuspiirkonna kohta antud haldusaktis märgitud müügitulule vastavalt KonkS-i §-s 53² sätestatud järelevalvetasu määrale. KonkS § 53¹ lõike 5 alusel loetakse eelnimetatud ettevõtjaks muuhulgas võrguettevõtja MGS-i tähenduses, kellel on võrguteenuse hinna kooskõlastamise kohustus. KonkS § 53² lõike 1 järgi on KonkS § 53¹ lõikes 5 nimetatud rahastamiskohustusega ettevõtja järelevalvetasu määr 0,20 protsenti talle antud haldusaktis märgitud müügitulust.

OÜ Tarbegaas taotlus lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga (234,194 tuh €) ja gaasi võrguteenuse hinna (0,41087 €/m³) osas

OÜ Tarbegaas taotleb regulatsiooniperioodi lubatud müügitulu müügikoguse 570 tuh m³ juures järgmiselt:

muutuvkulud	66,468 tuh €
tegevuskulud	74,865 tuh €
kapitalikulu	42,670 tuh €
tulukus	49,724 tuh €
kokku lubatud müügitulu	233,726 tuh €
järelevalvetasu 0,20% lubatud müügitulust	0,467 tuh €
kokku lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga	234,194 tuh €

Lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga jagamisel müügikoguga kujuneb võrguteenuse hinnaks **0,41087 €/m³** (234,194 / 570 = 0,41087).

Konkurentsiameti seisukoht

Käesoleva otsuse punktides 2, 3.1, 3.2 ja 3.3 toodud põhjendustel pidas Konkurentsiamet põhjendatuks taotletud müügikogust ($M_n = 570$ tuh m³), muutuvkulusid (MK = 66,468 tuh €), tegevuskuludid (TK = 74,865 tuh €), põhivara kulumit (PK = 42,670 tuh €) ja põhjendatud tulukust (PT = 49,724 tuh €) ehk $T_{lubatud} = 233,726$ tuh €. Korrutades saadud summa järelevalvetasu määraga 0,20%, kujuneb järelevalvetasuks 0,467 tuh € ning põhjendatud lubatud müügitulu suuruseks koos järelevalvetasuga 234,194 tuh € (233,726+0,467 = 234,194). Jagades saadud tulemuse eelnevalt põhjendatuks loetud müügikogusega kujuneb võrguteenuse

hinnaks 0,41087 €/m³ ($234,194/570 = 0,41087$), mida ettevõtja on ka taotlenud (vt Tabel 1 rida 13 veerg 2).

Tulenevalt eeltoodust peab Konkurentsiamet põhjendatuks regulatsiooniperioodiks taotletud lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga 234,194 tuh € ja võrguteenuse hinda 0,41087 €/m³, mis vastavad ka Tabelis 1 toodud näitajatele (vt read 12 ja 13 veerg 2).

5. Kokkuvõte

Konkurentsiameti hinnangul on OÜ Tarbegaas võrguteenuse hinda taotletud muutuvkulud, tegevuskulud, põhivara kapitalikulu, põhjendatud tulukus ja järelevalvetasu ehk nende summana kujunev võrguteenuse lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga 234,194 tuh € põhjendatud. Sellest tulenevalt on müügikoguse 570 tuh m³ juures põhjendatud ka võrguteenuse hind 0,41087 €/m³.

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes MGS § 1 lg 2 ja 2¹, § 23 lg 2 kuni 5, § 23², § 37 lg 3 p 4, KonkS § 53¹ ja § 53² ning Metoodikast

otsustan:

- 1) Kooskõlastada 22.04.2024 esitatud taotluse alusel OÜ-le Tarbegaas võrguteenuse hind **0,41087 €/m³**.
- 2) Võrguteenuse hinda mõjutavate hinnakomponentide (mh võrguteenuse ostu- ja müügikogus, kulud) muutumisel tuleb OÜ-l Tarbegaas esitada **viivitamatult** taotlus võrguteenuse uue hinna kooskõlastamiseks (vt ameti selgitus käesoleva otsuse punktis 2).
- 3) MGS § 37 lõike 3¹ kohaselt võib Konkurentsiamet kehtestada gaasi ajutise ülekande- või jaotamishinna kõige kauem kaheks kuuks olukorras, kus ülekande- või jaotamishind ei ole põhjendatud või hinda ei ole määratud ning gaasiettevõtja ei järgi Konkurentsiameti ettekirjutusi. Enam teenitud tulu, mida gaasiettevõtja põhjendamata ülekande- või jaotamishinna kasutamise ajal teenis, arvestatakse võrguteenuste hindade kooskõlastamisel müügitulust maha.
- 4) Vastavalt MGS § 23 lg 6 tuleb jaotusvõrgu ettevõtjal uutest hindadest tarbijaid teavitada vähemalt kaks kuud ette ja avalikustada kooskõlastatud võrguteenuse hinnad oma veebilehel.

Käesoleva otsusega mittenõustumisel on õigus esitada 30 päeva jooksul arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus otsuse tühistamiseks Tallinna Halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Mare Karotamm
osakonnajuhataja asetäitja
hinnaregulatsiooni osakond